

Schaduwbeelden uit Suriname

Anna

bron

Anna, *Schaduwbeelden uit Suriname*. Gebroeders Binger, Amsterdam 1858

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/ampt001scha01_01/colofon.htm

© 2006 dbnl





LEILA

IV

Herz und schaue nicht nach Westen unverwandt,
Im Sonnenuntergang liegt nicht der Freiheit land.
Was ist das dort hinaus Dich triebe?
Dort rauscht kein Lorbeer für des frommen Sängers Gruft.
Dort sind die Vögel stumm, die Blume, ohne Duft,
Die Menschenherze ohne Liebe.

GEIDEL.

Voorwoord.

In een tijd waarin de Slavernij een vraagpunt is geworden, waarover men dagelijks nieuwe theoriën hoort ontwikkelen, maar dat tot dus verre nog altijd onbeslist is gebleven; zal de verschijning van een werkje als dit wel geene bevreemding verwekken; evenwel is het juist de populariteit van het onderwerp, die mij vreezen doet, mijne 'Schaduwbeelden' soms in een verkeerd licht te zien gesteld. Het is daarom dat ik den lezer eene korte op-

heldering vermeen schuldig te zijn, ten einde hem in staat te stellen, onpartijdig mijn arbeid te ontvangen.

Om oprecht te zijn, moet ik erkennen dat het werk van D^R. VAN HOËVELL: '*Slaven en vrijen onder de Nederlandsche wet*,' mij dermate trof, dat ik mij opgewekt gevoelde, daaruit de stof te kiezen voor een eenigzins uitgebreid dichtstuk; na rijper nadenken echter bekoelde die geestdrift, en ik zette mijn ontwerp in zoo verre niet dóór, als ik, in de drie stukken, meer den algemeenen zedelijken toestand der slavernij, dan wel die toestanden, die ons in genoemd werk worden beschreven, tot den grondslag mijner fictiën heb gelegd; want fictiën zijn het; al zal men in Leila eene bekende figuur terugvinden, de intrigue is toch geheel van mijne vinding.

VII

Is het de taak van den romanschrijver, in de werkelijkheid in te grijpen, en door aanschouwelijkheid en waarheid van voorstelling der Maatschappij als het ware den spiegel voor te houden, waarin zij haar beeld herkennen moet, terwijl de invloed zijns geestes bezielend en hervormend op tijdgenoot en nakomelingschap werken blijft, den dichter zal het genoeg zijn, de beelden, die hem omgeven, in zich op te nemen, en den indruk, dien toestanden, of beginselen of zaken, in één woord het leven, dat hij rondom zich werkend ziet, in zijn gemoed achterlieten, in de harten van anderen over te storten of te doen herleven.

Men ontvangt dan, in deze Tafereelen uit den tegenwoordigen toestand van een deel der lijdende

VIII

menschheid gekozen, geen dichterlijk ingekleed betoog omtrent een vraagstuk dat buiten mijn bestek ligt, maar de eenvoudige uitvloeisels van een machtigen invloed, machtig omdat de verdrukking der menschheid dien gaf.

Mocht het mij gelukken de sympathie onzer landgenooten voor de goede zaak levendig te houden, ik achtte mijn arbeid meer dan beloond.

Dec. 1857.

Banco.

Banco.**I.**

Verheven schoone wildernissen
Van Suriname! heerlijk oord,
Waar nooit de wintervorst van 't Noord
Het woud zijn groenen dosch doet missen,
Noch 't eeuwig feest der Lent' verstoort!
Gezegend noemen we uw landouwen,
Een Paradijs uw bloemengard,
Wij, die zoo weinig hier aanschouwen
Van 't schoon dat u Natuur bewaart.

Wel zweeft de Lent' langs onze dreven,
En wekt heur bloemenkindren op,
En roept de wouden tot herleven,
En koestert iedren bloesemknop -
Maar, ach! daar weent zij bij hun lijken....
Een winternachtkoû kwam zoo guur
Langs de uitgebotte blaadjes strijken,
En allen zijn verstijfd.... - Natuur,
Bij ons verwonnen door beschaving,
Moet 's menschen dwang ter wille staan,
En biedt zijn honger naauwlijks laving,
Zijn weeldedorst geen lessching aan!
Maar ginds! in onbebouwde streken,
Daar heerscht ze als vrije rijksvorstin.
Het rein kristal van stroom en beken
Toomt ringdijk, kê noch schutsluis in;
't Weerkaatst een onbewolkten hemel
En palmen, wuivend langs den zoom,
Lianen, die, in bont gewemel,
Heur bloemtros doopen in den stroom,
En, kronkelend van boom tot boom,

Festoenen vormen en priëlen,
Bebloemd, veelkleurig, die den gloed
Der zon, hel schittrend op den vloed,
Naauw gunnen door 't geblaârt te spelen -
Ja, eeuwge Lente heerscht alom
Dáár onder d' altoos blaauwen dom! -

Nog rijst uit de eenzaamheid dier dreven,
Geen stemme des geweens omhoog!
Geen handen kermend opgeheven!
Geen hart dat zich in de aard bedroog!
In vrije weelde zich ontploojend,
Verbloeit de bloem, met bonte pracht
De stille wildernisse tooijend,
Waar zelden haar bewondring wacht.
De boom, dien geen houweel ooit wondde,
Wordt door den storm alleen geveld.
Geen oog heeft d' oogst des palms geteld,
Dien hij ter neêr strooit in het ronde;
Geen hebzucht, die, met woest geweld,
Den rotsgrond hier zocht om te halen,

Om kostbare ertsen, lang bewaard,
Diep onder 't moederhart der aard,
Den mensch straks dienstbaar als metalen -
Den mensch, die nooit Natuur ontziet,
Waar zij hem goud of schatten biedt.
Zij draagt nog niet, de vlekkelooze,
Den vloek der zonde, 't merk van 't booze;
De schepping, dáár nog jong en vrij,
Tot geene dienstbaarheid gedwongen,
Verzucht nog niet in de ijzren wrongen
Der rustloos nijvre maatschappij.

Zoo stil, zoo vol bekoorlijkheden
Is 't naauw toegankelijk oord in 't woud,
Waar soms een vlugtling zich vertrouwt,
En in dien andren Hof van Eden
Een hut van riet en blaadren bouwt. -
En overvloed, genot en weelde
Is 't deel van d' uitgeworpne. Hij,
Wien 't lot den vloek der slavernij,
Den smaad der wereld toebedeelde,

Voelt zich aan 't hart der schepping vrij! -
Zie, achter boomen weggedoken,
Bedekt voor 't loerend spiedersoog,
Dat schaamle, rieten hutje rooken!
Wat spreidt die sombere Ahorn hoog
Zijn dichte takken uit, beschermend
De hut, van tamarindenhout
En geurig mosch en riet gebouwd.
't Is of Natuur, zich mild ontfermend,
Dat plekje schiep een mensch ter woon,
Die niets, niets van Gods heerlijke aarde
Het zijn mag noemen: zij bewaarde
Voor hem in 't woud die bloemengarde,
En spreidt hem al heur pracht ten toon. -

II.

Zie ginds dien trotschen, breedgetakten,
Dien eeuwenouden, forschen boom!

De orkanen van het Westen knakten
Geen van die twijgen, mat en loom,
Door hunne zwaarte nederhangend;
Verkoeling van het mosch erlangend,
Raakt iedre tak den groenen grond,
En vormt de dichtste lustprieëlen,
Waartusschen dartlende apen spelen,
Insecten glanzen onder 't groen,
En Cacatoeas, Parakieten
Zich wieglen tusschen 't bloemfestoen,
Als of ook zij den geur genieten,
Dien duizend kelken waadmen doen.
ô Mango! Vorst dier boomkolossen,
Der tropische, ongevormde bosschen!
Geen wonder dat uw majesteit
Den wilde eerbiedig neêr doet knielen
Waar gij uw koele schaduw spreidt!
Hij voelt almagtig zich bezielen,
Bij 't flaauw bewustzijn, dat een Magt,
Een bovenmenschelijke kracht
Die wondren der Natuur formeerde;

Hij zoekt zijn God in dier of plant,
En heiligt dien ten offerand
Wat hij als 't schoonst of 't nuttigst eerde.
Zie! bloemenkransen, geurig ooft,
Een kieken, pas aan 't nest ontroofd,
Rijst, graan, gerold in palmen-blâren,
Zijn aan den voet des booms gelegd. -
Want 's avonds laat, dus wordt gezegd,
Bij 't bleeke, heldre maanlicht, waren
De geesten der gestorv'nen rond,
En wee! waar zich geen offer vond!
De zon, reeds lang der kim ontzezen,
Doopt in een zee van vloeiend goud
Den godgewijden boom van 't woud,
En werpt heur licht op 't donker wezen
Eens kleurlings, die zijne offers bragt
Nog vóór de scheemring van den morgen.
't Gelaat is somber, als de nacht,
Die 't onweêr in zijn floers verborgen,
En 't bliksemvuur verscholen heeft;
Geen lach, die om de lippen zweeft,

Strak zaamgeperst, of snel bewogen,
Als tot een bittren grijns; de gloed,
Hel flikkrend uit zijn duistere oogen,
Spreekt van een vuur, door wrok gevoed,
Dat zelfs geen ouderdom bekoelde,
Schoon 't jaren in den boezem woelde,
Dien hartstocht, wraakzucht, menschenhaat
Eerst met den jongsten snik verlaat.

En naast dien sombren grijze staat
Een maagd, in 't prilst der levensjaren.
De fijne, blaauw doorschijnende âren
Aan 't edel voorhoofd, 't zielvol oog,
De fijn gewelfde wenkbrauwboog,
De glanzig ravenzwarte haren,
Het schoon, antiek gevormd gelaat,
De licht gekleurde huid - 't verraad
Dat ze, uit vermengd geslacht gesproten,
Die donkre tint, dier bliken gloed
Ontleent aan 't Africaansche bloed,
Als 't erfdeel van heur stamgenooten.

Zij scheen een lichtgestalt, die vrouw,
Van onschuld, jeugd, en schoonheid stralend,
Wier liefde, rein en zegepralend,
Dien diep rampzaalge redden wou.
Zij schijnt geen kind der wildernissen,
Ruw, ongevormd, daar opgegroeid;
De ziel, die uit haar wezen gloeit,
Doet hogere beschaving gissen. -
Zie! peinzend heft ze 't hoofd omhoog,
En angstig rust haar zielvol oog
Op 't woest gelaat des Grijsaards. Rozen,
En loovers, smaakvol uitgekozen,
Heeft ze aan den boomstam neêrgelegd.
Beschroomd en aarzlend treedt zij nader,
En raakt hem zachtkens aan, en zegt:
'Zie hier gebloemte en ooft, mijn vader!
Thans gunt ge mij één enkel uur
Te rusten, en mijn morgenbede
Tot d' eeuwgen Vader der Natuur
Hier uit te staamlen....' -
'Ha! kom mede,'

Zoo spreekt hij dof en droomend: 'kind!
Zie! neem die bloemfestoenen, bind
Ze langs die twijgen - nu die spijs
Hier neêrgelegd naar de oude wijze:
Want zie! hier zweeft een geestendrom
Door 't digt geboomte zoekend om.
Wee! zoo de geest der wildernissen
Dat offer van mijn hand moest missen!' -
Hij werkte voort met woesten lach,
En zij stond stil en bevend.... ach!
Geen oog dat op heur zielstrijd zag,
Dan 't oog van Hem, dat, nooit gesloten,
De wording der gedachte ziet,
De kiem van elke daad bespiedt,
Waaruit het goede is voortgesproten.
Zij, die dáár ginds vol eerbied knielt,
De handen biddend zaamgevouwen,
Het kalm gelaat zoo hoog bezielde,
Zoo vol van kinderlijk vertrouwen,
Zij deelt den vloek van 't arm geslacht,
Door ons vervolgd, verdrukt, veracht, -

Het ras dat we aanleg, geestvermogen
En rede ontzeggen, - dat verlaagd,
Verdierlijkt, onder 't juk gebogen,
De keetnen schudt met magtloos pogen,
En nóg vergeefs om redding vraagt!

III.

Bemoedigd, vol van hoop en leven,
Verkwikt, gelijk 't verschroei'de blad,
Dat de uchtendzon bepereld had,
Nu zij heur hart heeft lucht gegeven,
Rijst ze op, en treedt met vluggen voet
Den ouden vader vriendlijk tegen.
Wat deed die blik zijn harte goed!
Want hij, hij had haar lief gekregen,
Zoo lief als 't somber, norsch gemoed,
Voor zacht en teêr gevoel gesloten,
Het eenigst sterflijk wezen mint,
Niet wrokkend uit zijn hart verstooten -
Zij was zijn meest geliefkoosd kind.

'Kom, vader!' sprak ze, en kuste teeder
De bruine handen - 'zet u neder:
Hier onder 't lommer is 't nog koel'.
En toen, met onderdrukt gevoel,
Als de ander somber vóór zich staarde:
'Zie, vader! blik slechts even om!
Hoe heerlijk schoon is toch onze aarde,
Den Eeuwige ten heiligdom
Geschapen, en den mensch tot woning!
Maar gij erkent Hem niet als Koning,
Wiens naam de schepping jublend eert;
Voor hout en steen hebt ge u verneêrd,
En buigt u nog voor valsche altaren, -
Maar voor uw God, den eenig waren,
Houdt gij uw hart gesloten. Och!
De leugenstem van 't snood bedrog
Blijft in uw ziele luid weêrklinken -
Ik zie u biddend nederzinken
Voor 's afgods outer, en - gij weet
Van Hem, wien 't Al zijn Schepper heet?
Ach! vader, zie! ik durf zoo spreken,

Omdat gij goed zijt voor uw kind,
Omdat mijn hart zoo teêr u mint,
Maar - 'k sidder om uw drift te ontsteken....
Doch gij zijt niet verholgen ... neen!
En angstig zag zij naar hem heen,
Die ligt in woede los zoû breken. -
Een schampre lach speelde om zijn mond,
De donkre blikken schoten stralen,
En woest uitdagend zag hij rond:
- 'En zoo daar zulk een magt bestond,
Wie zal haar wegen ons bepalen?
Neen! vraag mij nooit waarom ik meer
Mijn God daar ginds dan d' *uw'* vereer?
Maar wilt ge? 'k zal u antwoord geven -
Eén vraag dan slechts ... (zij doet u beven,
Die ééne vraag? ... of merkt gij al
Wat straks *mijn* antwoord wezen zal?)
Zeg, is Hij, wien 'k u daaglijks danken
En bidden hoor, de God der blanken?
En zij sprak doodsbleek, siddrend 'ja, -'
Terwijl heur blik hem scheen te smeeken

Om niet in smaadreên los te breken.
Hij hoorde niet - 'Maria! Ha!
De God der blanke dwingelanden,
Hij, Hij verwierp ons, en zij branden
Ons 't schandmerk diep op 't voorhoofd in.
Wij, die, als 't lastvee in hun stallen,
Hun eigendom zijn en gewin,
Gevoed, geleerd als 't dier, bij 't knallen
Der slavenzweep!! Dát is ons lot,
En daartoe, kind! doemde ons uw God....' -
'Ach! vader! neen, wij, wij zijn allen,
Toch kindren Gods, zijn schepslen; Hij
Heeft ons der wreede heerschappij
Des blanken meesters onderworpen;
Maar, wat Hij over ons besloot,
Zijn wijsheid, liefde en magt is groot.'
- 'En de aard zal onze tranen slorpen,
Ons bloedzweet drinken tot den dood?
Wij wereloos als offerlamm'ren,
Gevloekt reeds van den moederschoot,
Gedoemd tot foltring, pijn en jamm'ren,

Wij zullen nog de stramme kniën
Voor zulk een Godheid leeren buigen,
Die, hoor het zelfs hun leer getuigen,
Te heilig is om 't kwaad te zien,
En toch den boozen mensch blijft zeeuwen,
Den dwingeland zijn bijstand biën,
Die ons wreedaardig durft bejeegnen,
En 't van zijn God gevloekt geslacht
Veel minder nog dan 't slagvee acht?...
Neen! zwijg! neen! zeg niet dat er velen
Meëlijgend, liefdriek zijn en goed;
Gij kunt mijn bittren haat niet deelen,
Den heeten dorst naar wraak, die 't bloed
Doet tintelen van wilden gloed;
Want gij hebt niet als ik geleden;
Zij raapten uit het slijk u op;
Mij mogt men als het kaf vertreden;
Gij waart hun als de bloesemknop,
Die straks de vunze lucht der steden
Met frisschen geur vervullen zoû. -'

IV.

'Maar toch, 'k was eenmaal jong, en 't harte,
Dat slavenboei en striemen tartte,
 Sloeg vrolijk, vrij; ik diende trouw
 Den meester; want dezelfde vrouw,
Wier borsten hem als zuigling voedden,
 Gaf mij het leven. Hij was wreed
 Voor ieder: wie 't geringst misdeed
Werd zwaar gestraft met zweep en roeden.
 Ik was zijn lijfslaaf, en alleen
 Genoot ik zijne gunst, zoo 't scheen.
Ja! kind! één blanke wil 'k u noemen
 Die edel was en goed en braaf;
 Hij leerde ons - en de minste slaaf
Zal zeegnend zijn gedachtnis roemen.
 Met deernis zag hij op ons neêr,
 En sprak van ... Christus .. aller Heer,
Die, ook den Negerlaaf genadig,
 Hem eens zijn hemel oopen wil.
Wat klonk mij toen die leer weldadig! -

Maar in mijn harte, stroef en kil,
Zwijgt thans die stem, voor eeuwig ... duister
En dood is alles ... dood ... maar - luister!
Ik had een wonderschoone vrouw,
De lust van allen, en wij minden
Elkaâr met teedre liefde en trouw,
Ofschoon geen echt ons zaam mocht binden -
De slaaf heeft vrouw, noch kind, noch woon -
Maar toch - heur liefde was de kroon,
De schat mijns levens. Ach! ik kende
Met haar geen jamm'ren, geen ellende;
Zij, 't dierbaar kleinood, de eenge schat,
Dien de arme negerslaaf bezat,
Werd afgescheurd van 't bloedend harte, -
Want neen! zij was de zijne niet, -
Geen huwlijksrecht geldt voor den zwarte; -
Waarneer de meester slechts gebiedt,
Dan zelf die banden losgereten,
Uw dierst kleinood hem afgestaan, -
En rammlend met de slavenketen
Uw leêge hut weêr ingegaan.'

.....

.....

'Is 't niet genoeg dat zij de vruchten
Van onzen arbeid, van ons zweet
Inoogsten durven? neen! de zuchten,
Ons afgeperst door foltrend leed,
Zij mogen niemands boezem treffen,
Geen slaaf ook die van liefde weet...
Geen die één hart het zijne heet!
Die blanke beulen! ô, beseffen
Zoo juist wat ziel en ligchaam moordt,
Dat hij wien niets op de aard behoort,
Dan lijden, en het snerpend koord,
Niet eens zijn stemme durft verheffen,
En, als het dier aan tucht gewend,
Niets dan der dieren zelfzucht kent.
Maar ik, helaas! was niet onwetend,
Noch stomp van geest, als de andren, - toch
Hield mij een donkre waan geketend,
En deed mij 't snood en zwart bedrog
Nog billijk achten en rechtvaardig;

Ha! 'k eerde nog den blanken man,
Die 't bloedzweet van ons vordren kan!
Hem achtte ik onze trouwe waardig.
Maar, neen! hij eischte naamloos meer,
Hij vorderde de vrouw mijns harten
En durfde hij mijn rechten tarten,
De lafaard vreesde nog te zeer
Mijn sterken arm, mijn tegenweer,
Om met geweld haar mij te ontrukken -
Neen, heimlijk zou hij 't roosjen plukken,
En ik bevroedde, doch te laat!
Het valsch beraamde, helsch verraad.
Men had reeds maanden lang heur gangen
Bespied met nijdig loerend oog,
En 't offer, dat hun list bedroog,
Viel in hun macht. - Met zoet verlangen
Keerde ik tot haar die me alles was,
Wier glimlach iedre wond genas,
Dien zonneschijn van heel mijn leven.
Bang voorgevoel deê 't hart mij beven
Toen 'k eens des avonds binnen trad,

En nog geen stem vernomen had,
Die reeds van verre, blij te moede,
Mij welkom heette ... Bang en luid
Riep ik heur naam, en gilde 't uit,
En stormde, vol vertwijflings woede,
Het veld op, tot de morgenstond
Mij aan de deur des meesters vond.
De slaaf kwam thans om recht te vragen,
Recht van den blanken meester! Neen!
Hij zou niet week lafhartig klagen,
Niet onder tranen en geweën
Genade smeeken ... recht alleen,
Voldoening eischen, - geen genade!
Ha! 'k zie hem nog, den helschen lach
Waarmeê hij op mij nederzag,
En spottend sprak: "Gij komt te spade;
Behoort gij allen niet aan mij
Met lijf en ziele? Twijfelt gij?
Of wilt gij meer van 't liefje weten,
Dat gij *uw* vrouw zelfs hier durft heeten,
Zoo weet dat zij mijn gunst geniet!" -

‘Dat ik hem toen niet nederstiet,
Of, woedend op hem toegesprongen,
Gelijk een slang, die in heur wrongen
Heur prooi verbrijzelt, 't ondier toen
Niet heb vermorzeld, haar ten zoen -
Dat weet ik zelf niet - mij te wreken
Was zeker toen mijn doel niet, neen!
Ik zocht met kahmen ernst alleen.
Nog tot zijn goeden geest te spreken:
En, “Massa!” - riep ik - “God ziet neêr
Op mij als slaaf, op U als Heer.
Zoo onze levens u behoorden,
De vruchten van ons werk, ons zweet,
Uw eigendom op aarde heet,
Gij moogt, gij zult de ziel niet moorden, -
Want die behoort geen mensch, maar - God!”
Toen sprak hij met verbeterden woede,
En grijnzende vol helschen spot:
“Als zestig slagen niet de roede
U snerpen over 't bloedend lijf,
Dat die gedachte, zoo verheven,

Ook dan u troost en balsem blijf!
Maar eerst zal ik een les u geven:
Gij slaven zijt 't gedoemde ras,
Dat God van ouds een gruwel was,
Gevloekt reeds in uw stamhoofd; allen,
Van 't recht van ons geslacht vervallen,
Zijt gij in onze hand gesteld! -
Wie U die leugen heeft verteld
Dat uwe ziel bij God iets geldt,
Heeft u bedrogen. - Leidt hem henen!”
‘O 't was me als of een huivering
Door 't merg van mijn gebeente ging!
Ik voelde 't kloppend hart versteenen!
De slagen, de vernedering
Der gruwbre straf, het zou niet halen
Bij d' enklen slag, en 't vreeslijk woord -
Hij had mijn goeden geest vermoord,
Nu moest het booze ook zegepralen.’

V.

‘k Ontvlugtte naar de wildernis,
Naar 't diepe woud, waar vrijheid is,
En koos, na jaren, mij de vrouwe,
Die uwe moeder werd, en trouwe
Heb ik gehouden aan den eed,
Die me al wat blank is haten deed!
Daarom wil ik van Hem niet weten,
Die ons van Zijnen troon verstiet,
Die ons slechts vloek, geen zegen biedt;
Daarom heb ik Zijn naam vergeten, -
Ik offer weêr de aloude Goôn
Van onzen stam'. - Met bleeke koon
Was daar Maria nêergezeten,
Het hoofd gebogen, de oogen nat,
Terwijl zij voor den vader bad!

**Moeder en christin.
Dramatisch gedicht.**

Tooneel.

De buitenkant van Paramaribo. Aan den eenen kant de zee kalm en effen, het maanlicht dansend op de golven. Aan den anderen kant eene lange rij huizen. Een dier gebouwen is prachtvol verlicht; ligte figuren zweven voorbij de opene, met bloemen en planten versierde vensters. In rollende toonen huppelt de dans-muzijk over de zee.

Personen.

LEDA, eene Mulattin.

MALVINA.

**Moeder en christin.
Dramatisch gedicht.**

LEDA.

(Zij staat geleund tegen een boom aan de kade, en ziet met blikken, waarin weemoed en hartstocht afwisselen, en over de borst gekruiste armen, naar de schitterende bovenzalen op.)

Muzijk en dans, en schaatrend feestgedruisch,
En lichtgeflonker, heller dan de gloed
Dien ginds de maan op 't water glinstren doet,
Vreugd, zingenot zijn in die woning t' huis,
En alles wat de rijke koopt voor goud,
Dat voor vermaak met kwistig volle handen
Wordt uitgestrooid - o, binnen gindsche wanden

Wordt dat genoten, duizend-duizendvoud!
En gij, die al die wondervolle pracht,
Die schatten en die slaven de uwen acht,
Mevrouw! met uwe leliewitte koon,
Die zoo veel gouds behoeft om 't nietig schoon,
Dat u verbleef, door opschik te verhoogen -
Toch geeft uw geld geen jeugd noch schoon weêrom,
Dat eenig onbetwistbaar eigendom
Van Sylvia.... En toch hoort gij de logen
Van aller lippen gretig luistrend aan,
Als zij bewondrend om uw zetel staan,
En de ijdelheid uws harten streelen. Neen,
U geldt die hulde niet, uw goud alleen, -
En wat daar vonkelt in de feestbokaal,
Wat daar 't gehemelt prikkelt aan het maal,
Den overvloed van d' overladen disch,
Uw rijkdom, die hun oog begeerlijk is -
En voor die vrienden, dat bedrieglijk heil,
Hebt gij uw hart, uw huis, uw schatten veil!
En wij, wanneer we een luttel gouds begeeren,
Iets om 't gebrek uit onze hut te weren,

Een handvol die ge wegwerpt ongeteld,
Wanneer 't uw feesten of uw opschik geldt;
Iets voor den arbeid onzer handen, 't loon
Dat ge ons ontsteelt, bij 't schittrendst praalvertoon -
Dan wendt ge u af, dan hebt gij niets te veel,
Want heeft niet elk zijn toegewezen deel,
Gij overvloed en rijkdom en geluk,
Wij d' arbeid - of een dulddloos slavenjuk! -
Ik heb gewerkt, gezwoegd zoo vele jaren,
Om slechts een kleine som bijéén te garen,
Misschien zooveel als u dat waslicht kost!
Gij moest uw prachtig opgesierde zalen
Zien schitteren des nachts in zonnestralen...
Ik had daarvoor mijn eenigst kind verlost!
En 't is vergeefs! vergeefs mijn verre tocht!
Vergeefs, dat ik die vrouw heb opgezocht,
En weenend me aan haar knieën heb gebogen.
't Was vruchtloos! vruchtloos! ijdel al mijn pogen,
Zij bleef hardvochtig onvermurwbaar, zij,
Zij dreigde mij ... en toch - ben ik niet vrij?
Had ik geen geld, mijn zuurverworven goud,

Soms met den blik eens gierigaards beschouwd?
Geld! geld ontsluit de bron van vreugde en heil;
Voor geld heeft de aard alleen heur schatten veil!
En ik, ik kon betalen voor mijn schat,
Dien 'k in mijn schoonste droomen slechts bezat,
Mijn eigen kind, dat aan mijn moederborst
Gespeeld heeft en gedarteld, dat ik baarde...
Mijn eigendom, dat zij mij weigren dorst,
Zelfs toen ik 't zooveel jaren trouw bespaarde,
Bedongen goud, den koopprijs voor mijn kind,
Haar nedrig aanbod, - toen ik, half ontzind,
Van droefheid en teleurgestelde hoop,
Vertwijflend aan heur trotsche knieën kroop,
En bad en smeekte, en op heur blanke handen,
Die nimmer tranen droogden, noch de pijn
Der lijdenden verzachtten, als venijn,
Als vuur mijn heeten tranenvloed deed branden.
Heur meêlij, heur beloften riep ik in, -
Maar in dien boezem woonde geen gevoel.
Heur wang bleef droog, heur blikken trots en koel -
Mijn Sylvia was immers haar slavin!

En ik, heur eigen moeder, had geen recht,
 (Schoon zelfs heur mond mij 't eens had toegezegd)
 Op 't slavenkind, dat zij behouden wil, -
 En ach! tot welk een einde!!

MALVINA.

(komt de neêrgehogen gedaante voorbij, staat stil, hoort hare laatste woorden, en spreekt haar toe.)

Stil, o stil!
 Wat taal is dit?

LEDA.

Wie zijt gij? ik herken
 Die kalme trekken; 'k zag u eens ... Om 't even
 Wie ge ook moogt zijn, gij zult mij antwoord geven. -
 Gij zaagt mijn Sylvia? - Ge zijt...

MALVINA.

Ja, 'k ben
 Heur lotgenoot, ik deel heur plichten vaak,
 Ofschoon zij nog een kind is ... Hoor! misschien
 Kan ik u zeggen wat ik heb gezien...
 Doch, wees bedaard! Om 's hemels wille, staak
 Dat woest geklag, dat vreeselijk misbaar.

Ligt slaan ze ons gade! Leda! ach! bedaar!
Vertrouw mij uw geheim, uw zielsverdriet;
Ik laak uw klacht, uw bittre tranen niet.

LEDA.

Zoo zij 't! - Mijn kind was zeven jaren oud
Toen 'k vrij werd, trouw vervulde dienst ten loon.
Wat scheen mij toen de vrijheid goed en schoon!
Maar nimmer toch had ik mijn lot beschouwd,
Als slavernij: een braaf, menschlievend heer
Zag met een oog vol goedheid op ons neêr,
Hij was een vriend, een vader, en door ieder
Geëerd als zijn beschermer, geen gebieder;
En niemand vroeg naar vrijheid, wier gemis
Ons arme slaven vaak ondraaglijk is.
Mijn Sylvia was aller lieveling,
De speelnoot van zijn dochtertjen, en ging
Gekleed als zij, werd met haar opgevoed
Als of zij zusters waren. - 'k Had geen moed
Om groter weldaân van mijn heer te vragen -
En ook, wat viel die boei ons ligt te dragen!
Het scheen een rozenketen. - Doch, helaas!

Mijn rust bleek weldra zorgeloos en dwaas!
Mijn meester stierf, zijn gade stierf, hun kind
Kreeg vreemde voogden; al hun have en goed
Werd toen verkocht met overhaasten spoed.
Ach, Sylvia, door allen zoo bemind,
Zoû niet meer met de kleine weeze spelen,
Maar 't treurig lot der andre slaven deelen.
Men zoû ook haar verkoopen ... Welk een spot
Scheen mij de vrijheid, die ons beider lot
Zoû scheiden, en mijn kind aan vreemden liet,
En moederzorg van de arme kleine stiet.
O nooit had ik zoo 't slavenjuk verfoeid
Als nu de vrijheid, die mij machtloos maakte!
Was ander bloed mijn aders ingevloed
Op 't oogenblik dat men mijn boeijen slaakte?
Bleef ik geen moeder? Zoû de boschleewin
't Verblijf van heure welpen niet bewaken?
Maar 'k heette vrij ... mijn Sylvia slavin...
Ik had geen rust ... ik mocht haar niet genaken.
Malvina! o de vreeslijke ure sloeg
Die mij voor eeuwig van haar af zoû scheuren,

Van haar die 'k eenmaal onder 't harte droeg,
 Vertwijfling deed mij om de keetnen treuren,
 Die 'k met mijn kind niet dragen mogt.... en ach!
 Wat was mij 't leven zonder heuren lach?
 Maar zie! een heerlijk denkbeeld straalde licht
 In 't bang gemoed. Een goede geest misschien
 Heeft toen ontfermend op ons neêrgezien,
 Mijn weggezonden moed weêr opgericht.
 Vol hoop, en toch met bangen harteklop,
 Zocht ik het huis der rijke Missis op.
 Men liet mij toe - ik meende mededoogen
 Te lezen uit haar zachte duivenoogen,
 En hoopte steeds, sprak onbeschroomd en luid
 Mijn diersten wensch, mijn stoutste beden uit:
 Ik - ik zoû werken, woekren, alles sparen,
 Om langzaam mij de som bijeen te gâren,
 Waarvoor ik eens heur vrijheid koopen zou....

MALVINA.

En zij beloofde u dat?

LEDA.

Heur eigen woord

Heeft zij verpand.- 'Ga,' sprak ze, 'o - arme vrouw!
Ik heb uw taal met deernis aangehoord.
Houd moed! want hebt ge slechts de helft dier som,
Dan is uw kind uw wettig eigendom!'
En thans, Malvina! welk een ommekeer!

MALVINA.

Gij kwaamt toen dikwijls aan die woning weêr,
En zaagt uw kind gelukkig, door mevrouw
Vertroeteld en geliefkoosd; en gij dacht
Hoe schoon ze eens in uw woning wezen zoû,
En bij uw onverpoosden arbeid bragt
Dit denkbeeld reeds verkwikking: 't was voor haar!

LEDA.

En nimmer, nimmer viel mij 't werken zwaar -
Maar spreek! wat wilt gij zeggen?

MALVINA.

Sylvia
Won telkens in aanvalligheid en schoon,
De roze week niet van heur teedre koon,
Men zag bewondrend heur gestalte na.
En zij was zedig, deugdzaam, vriendlijk, goed,

Eenvoudig, onbedorven van gemoed.
Mevrouw was grillig, 't slavenmeisje scheen
Haar niet zoo welgevallig als voorheen;
Nu had zij dit, dan dat misdaan, en vaak
Werd zij berispt, onbillijk soms bestraft;
Het sierlijk hoofdsieraad moest afgeschaft;
Met iedren dag verdubbelde heur taak.
Met iedren dag verdubbelde heur schoon;
Zij bleef gewillig de ongewone plichten,
Steeds zonder klacht, met stille vlijt verrichten.
Getroffen door heur needrig dienstbetoon,
Kreeg vaak de heer des huizes deerenis
Met 't arme kind, en prees heur vlijt, en schonk
Haar soms een woord, een vriendelijken lonk,
Die 't ougeluk zoo goed, zoo welkom is.
Dat zag mevrouw met stil wantrouwend oog,
En meende dat een naauw verborgen doel
Het harte van heur echtgenoot bewoog,
Want jaloezij verbittert elk gevoel
Van zachtheid of meedoogen, het verstikt
In 't fladdrend web dat nijd en afgunst strikt.

Zie, de ijdele vrouw werd grillig, liefdeloos,
 Toen wreed, hardvochtig, onrechtvaardig, boos.
 Het jeugdig kind werd, om 't armzalig schoon,
 't Naijvrig, wrokkend hart dier vrouw een hoon.
 Zij weigert nu wat ze eenmaal heeft beloofd,
 Uit achterdocht, die haar de rust ontroofd,
 En trouweloosheid, laag bedrog en list
 En schandlijk overleg uit alles gist.
 O 't helgedrocht leeft in heur eigen boezem,
 Dat onverzoenlijk weerlooze offers vraagt,
 En aan den schoonen pas ontloken bloesem
 Het liefst met duldloos loome wreedheid knaagt!

LEDA.

(haastig en ontsteld).

Malvina! spreek, wat monster zoo geducht
 Begeert mijn schat ten offer!

MALVINA.

(Langzaam en ernstig.)

De ijverzucht!

Tweede tooneel.

Een groot vierkant benedenvertrek. Aan den wand werpen brandende spaanders een spookachtig licht op een rustbed, waarop een meisje ligt. LEDA ligt geknield daarnevens, en heeft de handen van het kind in de hare geklemd.

LEDA.

Mijn kind ontwaak! mijn lieveling! ... één lach
Voor uw rampzaalge moeder! blik slechts even
Glimlachend op, zoo als 'k u vroeger zag.
Voel 't windjen door uw zijden lokken beven.
Vrij zijt ge, ô Sylvia! als de avondwind,
Die door de palmen suizelt - in mijne armen
Zult gij heraadmen, lieve! en verwarmen
Zal u de koortsgloed mijner handen. Kind!
Ach, open slechts die groote, zielvolle oogen,
En nimmer, nimmer zal één traan van smart
Ze ontluisteren... Hoor, dierbre! hoor! wij mogen
Elkander thans behooren ... zie, ik tart

Heur weigering ... ik rijt uw boeijen stuk,
Al waren die van ijzer ... Vrij! ô vrij,
Mijn eenig! arm mishandeld kind, zijt gij
Aan 't harte van uw moeder! dierbre! druk
Mijn hand in de uwe - en kom! - naar 't eenzaam oord,
Waar nooit de stem der blanken wordt gehoord.
Daar spreekt een goede geest in 't woudgesuis,
En strengelt met onzigtbre rozenhanden
Veelkleurge bloesemt wijgen tot guirlanden,
En hangt die aan de takken van 't geboomt,
En over 't beekjen, dat van vrede droomt.
In 't kalme lommer dartelt de Antilooop,
In 't koele water, vroeg vóór 't scheemrend oost,
Vóór 't stralend oog der morgenzonne bloost.
Dáár ginds in 't vrije woud is vrede en hoop;
Daar zijn de bloemen 't prachtvol vloerkleed; dáár
Zingt altoos vrij de blijde voogdenschaar,
Daar onder 't schittrend, eeuwig groene dak
Des wouds, en fladdert rond, van tak op tak.
Daar krijgt uw wang den frisschen blos weêrom,
En dáár, mijn kind! zijt gij *mijn* eigendom!

.....

Kom, Sylvia! één poging slechts! verbreek
 Dien zwaren sluimer. - God! geen antwoord! - bleek
 Zijn heure lippen - marmerkil heur leên - -
 Zoo zij eens dood was ... dood? voor eeuwig heen?
 Ha, dood!... 'k zie 't, voor altoos mij ontnomen...
 Het donker aak'lig graf ter prooi? en ik
 Zal nooit haar weerzien ... nimmer zal heur blik
 Mijn harte meer bezielen,... in mijn droomen
 Zal ik heur naam uitgillen ... en mij 't haar
 Uitrukken ... of den kanker jaar op jaar
 Aan 't binnenst voelen knagen... Vertwijfling - smart!
 Kom dood mij ook! gij moordsters van het hart!...

.....

 En gij zijt dood? ... mijn lievling! ongewroken
 Zal uwe schim omdolen ... en de vrouw,
 Wier bittere haat u 't harte heeft gebroken,
 Geniet het leven zonder naberouw,

Geniet de weelde in heur verlichte zalen, -
 Als of geen wraak haar dáár kon achterhalen,
 Als of geen moeder ooit zich wreken zoû!
 Ha! duivelin! geniet die vreugde vrij,
 Ze is kort van duur! - want weet! daar gloeit in mij
 Een vuur, - geen waanzin, geen vertwijfling, neen -
 Ik leef en juich! de wraak, de wraak alleen,
 Bezielt, verjongt me, doet mijn kracht herleven -
 Eén oogenblik ... één ommezien, en wee!
 Wee u, mevrouwe! wee u! Gij zult beven!
 Want siddrend viert ge ons beider lijkdienst meê!

.....

.....

Gij sluimert, trotsche! en droomt van geen gevaar,
 En zie! daar stijgt een rookwolk, digt en zwaar,
 Van onder op, strijkt langs de witsatijnen,
 Gegolfde ploojen van uw bedgordijnen;
 Daar spatten vonken ... heeter wordt de gloed,
 Die reeds den kant der bedsprei zengen doet, -
 Gij merkt het niet ... maar ademt zwaarder - hoor
 Dat vreemd gesis... dat... knettren... knarsen... splijten,

Als of de orkaan 't gebouw uiteen kwam rijten;
Dat dof gedreun, - daar breekt de vuurvlam door,
Sluipt als een slang, 't al brijzlend in heur wrong,
Gelijk de Boa die heur prooi besprong,
En likt en kruipt en schuifelt om uw spond';
De vuurgeest waart door uwe zalen rond;
Een zwarte damp kleeft op uw bleeken mond,
Een stiklucht aâmt ge, en siddrend springt gij op!
Ik, ik sta aan uw leger, in den rook,
Die 't oog benevelt, als een dreigend spook
Der wrake, en spreek u van een rozeknop,
Dien gij vertrapt, geknakt hebt met den voet,
Vertrapt, zoo als gij 't vuig gewormte doet!
Dan dekt de kleur des doods uw aangezigt,
Dan grijpt de schrik met giereklaauw welligt
Om 't harte vast, - dan zult gij bidden, smeeken,
Dan zal mijn mond het woord: vergelding! spreken,
Schoon foltrende angst u pijnigt en beklemmt,
't Verstijvend bloed in berstende aders stremt, -
Dan neem 'k u op ... maar niet in de armen, ha!
Die smet ik niet ... zij droegen Sylvia...

Maar 'k sleur u voort, door rook en vlammen heen,
 Door brandend puin en brokken, naar beneên...
 Hierbij heur lijk, wier ruste gij benijdt,
 Terwijl uw ziel den laatsten doods-kamp strijdt.
 De zoldring splijt, 't gemuurte stort in een!
 Geen hulp noch redding ... niets ... de dood alleen!
 De vlam barst los ... en kruipt en knettert ... wee!
 Wee! in de golven van die vlammen-zee,
 Viert gij dan de uitvaart van uwe offers meê!

(Tot het lijk.)

Zie, boomwol, matten hier en bamboesriet -
 Genoeg om u een zacht en mollig bed
 Te spreiden, waar ge op sluimren zult - en ziet
 Dien doodenkrans, dien 'k op uw lokken zet,
 Van geurige magnolia's gestrengeld...
 O! 't is of de adem van uw lieven mond
 Zich met die zoete balsemgeuren mengelt! -
 Nu nog één kus!.. en dan één kleinen stond -
 Ik daag den vuurgeest, uwer schim ten zoen,
 En 'k ben gewroken!....

(Zij verzamelt alle brandstoffen bij het lijk en houdt de brandende spaander gereed.)

MALVINA.

(Plotseling te voorschijn tredende.)

God! wat wilt gij doen?
Ach, Leda! Leda!

LEDA.

(woedend.)

Weg! ga! weg van mij!
Ontvlugt me of beef!

MALVINA.

Wat wilde razernij!
Wat ijselijk gezicht!.. Hoor, Leda! 'k wil
Hier bij u blijven - met u sterven. - Stil!
O laat me spreken! Jaag me niet van hier -
Ik beef niet voor dien vuurgloed! niet voor 't vier
Van uwe woede! Luister slechts! Bedaar,
Uit eerbied, Leda! voor die doode dáár!
Hoor me aan! één enkel oogenblik ... indien
Ge een moeder, even wreed beroofd, misschien
Eens even diep rampzalig, hier zaagt, die
Geen wrake nam, maar d' Eeuwgen God omhoog
Heur wraak vertrouwde ... 'k lees het in uw oog,

Gij zoudt haar hooren...

LEDA.

(woest.)

Bragt gij mij bij haar,
Ik zoû haar zeggen: vrouw! dat is niet waar!
Dat kunt gij nimmer ... of gij hebt uw kind
Niet lief gehad...

MALVINA.

(weenend.)

Voelt gij op deze handen,
Zoo koud en klam, als vuur mijn tranen branden?
O, als mijn afgod heb ik hem bemind,
Mijn eenige!

LEDA.

Gij zijt die moeder dan!

MALVINA.

Ja, ja! ik ben die wreed beroofde! ... en ik kan
Vergeven, maar mijn kind vergeten ... nooit!

(Beide vrouwen zwijgen; dan leidt Malvina hare vriendin naar het bed, waarop het lijk ligt)

.....
.....

Kom, zet u neder, geef me uw hand, en luister...
 Zóó ... werp die fakkel weg ... 't gesternte strooit
 Daar boven licht en glansen door het duister
 Der donkre hemelen - en niemand hoort
 Ons hier, noch slaat ons gade...

LEDA.

Dan ... ga voort...

MALVINA.

(diep weemoedig.)

Ja! ik was eenmaal moeder! 'k had een zoon!
 Hij was mijn donkre, vreugdelooze jeugd
 Het eerst genot, en de ongekende vreugd...
 En geen der blanke kindren was zoo schoon
 Als Isidoor. - Geen had dat stralend oog,
 Vol dartelheid en onschuld, geen die tint,
 Wier frischheid 't van het wit der blanken wint,
 Zoo zacht doorschijnend, noch dien wenkbrauwboog,
 Zoo fijn gewelfd, dat donker weeldrig haar -
 Het scheen een engelkopje ... Nog geen jaar,
 Was ik gelukkig, kende ik zaligheid,
 Die slechts de Hemel de armen ook bereidt;

O, als ik 's nachts hem aan mijn hart mogt prangen,
Zijn handjes voelde glijden langs mijn wangen -
Dat onbewust, maar godlijk liefdeblijk!
Wat was ik zalig, onuitspreeklijk rijk!
En daagde 't, o, wat staarde ik diep en lang
In 't stralend oog van mijnen zuigeling -
Wat sloeg mij 't hart dan wondervol ... en bang,
Terwijl op eens een kille huivering,
Een koû des grafs, door al mijn leden ging;
Dan zag 'k zoo angstig 't dierbaar kindjen aan
En wischte van zijn voorhoofd soms een traan, -
Want, ach, ik dacht aan 't leed, de folterpijn,
Het slavenjuk, dat hier zijn deel zou zijn.
En was ik daags aan d' arrebeid, en ik zag
Hoe 't ginds in 't gras te spartlen lag,
Dan werkte ik vlugger, de arbeid viel mij ligt,
Ik had van ver mijn oog op 't spelend kind gericht.
En was 'k gereed, en mocht ik tot hem snellen,
Hem innig, lang aan mijnen boezem knellen,
En zalig zijn, zoo als een moeder 't is,
Die 't reinst genot met volle teugen zwelgt,

Dan voelde ik 't meest hoe 't dubbelgroot gemis
Der vrijheid iedre levenvreugd verdelgt; -
Want aan mijn zijde stond de drijver ... hij,
Die met zijn booze lagen me overal
Vervolgde, had zijn slangeblik op mij
Gerigt, een blik dien 'k nooit vergeten zal,
Zoo diep heb ik dien man verafschuwd! - Ja,
Waar 'k stond of ging sloop hij mijn schreden na.
Eens, 'k had mijn knaapjen aan de borst, 'k genoot
Den wellust, dien het groot en lagchend oog
Deed tintelen, terwijl zijn mondje zoog
Met volle, volle teugen - en ik sloot
Mijn lievling digter aan mijn hart, en dacht,
Terwijl me op eens een naamlooze angst deed trillen:
'God, die zoo goed is en zoo groot van magt,
Zal toch mijn kind, mijn eenige niet willen,'
En in mijn armen klemde ik weêr mijn schat,
'k Verborg hem met mijn ligchaam. God! ik had
De kracht, waardoor 'k deez' zwakke vrouwenarmen
Tot sterke Serafs-vleuglen maken mocht,
Om overal mijn lievling te beschermen,

Toen tot mijn laatsten druppel bloeds gekocht.
'k Zag op! En zie, daar stond de woesteling,
En grijnsde me aan met wilde, vlammeende oogen!
O, 'k wist wel wat het ondieer eischen ging,
En voelde 't hart van doodlijke angst bewogen,
Ik gaf een gil en wilde vlugten ... Heer!
Wat zonk zijn hand verplettrend op mij neêr!
Hij greep mijn kind, ik weerde d' aanval af,
Terwijl de schrik mij reuzekracht verleende,
En aadlaarsvleuglen aan mijn voeten gaf.
'k Ontsprong zijn tijgerklaauw, - 'k vereende
Mijn krachten tot een forschen ruk, en vlood,
Terwijl 'k mijn kind in siddrende armen sloot.
Maar 'k hoorde lang zijn kreten, en ik wist,
Ook dat zijn hand geen offer had gemist.
En toen ik buiten adem, uitgeput,
Des avonds weerkeerde in mijn donkre hut,
Dreef de angst den sluimer uit mijn brandende oogen,
En als de rijkaard over zijnen schat,
Zoo waakte ik over 't slapend kind gebogen,
En sidderde bij 't ritslen van een blad

Omdat ik wist wien ik tot vijand had,
Ik voelde niet hoe 't angstzweet kil en klam
Langs 't voorhoofd parelde .. O, 't was mij als kwam
De morgen nimmer ... als zoû 't nimmer dagen..
Het zonlicht nooit den angst en schrik verjagen.
Zoo ging 't eene pooze. En afgetobd en zwak,
Viel 't dagwerk me ongelooflijk bang en zwaar;
Maar zag ik op, dan stond de drijver dáár,
Het hoofd gefronsd, de vonklende oogen strak
Gevestigd op zijn offer ... 'k werkte voort,
Door vrees gedreven... want die man hield woord...
Hij zoû zich wreken... 'k las het uit zijn blik...
Mijn hart versmolt bij 't martlend duchten... Ik,
Ik kan niet meer, 'k vermag niet uit te spreken
Wat eens gebeurde... 't doet mijn wang verbleeken...
En 't harte trilt me, alsof de kille dood
Het aangrijpt en doet stilstaan... God! hij sloot
Mij op... alleen... ver van mijn kind... Ik zag
(En duivlenvreugd gilde in zijn schaterlach)
Hoe hij 't onnoozle bloedje nedersmeet...
Nog, nog trilt in mijn oor de raauwe kreet,

Die toen zoo ijslijk door mijn ziele sneed!
 En toen een gil... een zuchtje nu en dan,
 Een dof gekreun... dat kermen... ach! ik kan
 Dat kermen niet vergeten... O die nacht
 Vol wanhoop.. en verscheurend zielelijden -
 Zulk een heeft nooit een stervling doorgebracht.

.....

.....

Mijn kind, mijn kind was alles wat ik dacht!
 Ja! 'k moest het redden... 'k liet mijn handen glijden,
 Langs iedere reet... Ja, 'k moest mijn kind bevrijden...
 Ik wrong en duwde... en spleet mijn nagels stuk,
 En beet in 't hout, en wond mijn lange lokken
 Om de uitgehaalde schroef... En... met een ruk
 Had ik de zwakke grendels losgetrokken...
 Ik smoorde een gil van blijdschap... Zachtkens sloop
 Ik zoekend rond, vol vreeze en ook vol hoop.
 Daar treft een zucht en weêr een zucht mijn oor,
 Mijn hart springt op... ik dring 't geboomte door,
 Alleen geleid door 't kwijnende geluid...
 Wat gaf ik om ontdekking of gevaar?!

Mijn kind, mijn kind, mijn Isidoor lag dáár!
 En, als waanzinnig, gilde ik telkens 't uit -
 Ten lesten... onder 't loof der tamarinden,
 In 't hooge gras...

LEDA.

(Schielijk).

Mocht gij hem wedervinden?

MALVINA.

(snikkend.)

Ik vond hem! 'k vond hem!

LEDA.

Ha!

MALVINA.

Maar stervend, dood...
 Scheen 't ligchaam, dat ik aan het harte sloot,
 Om 't aan mijn borst, en in mijn bevende armen
 En met mijn gloeiende' adem te verwarmen,
 En, met mijn tranen, kussen overdekt,
 Scheen 't even uit den doodslaap opgewekt.
 O nimmer! nimmer zal mijn hart vergeten,
 Hoe hij nog eenmaal de oogjes op mij sloeg,
 Als had hij in zijn stervensuur geweten,

Wat toen zijne moeder in heur wanhoop vroeg...

.....

.....

O Leda! 's nachts, als aan de hemeltransen
 De sterren weemlen, lichte flonkerglansen
 Zacht scheemren over 't bloembed... ô dan straalt
 Die blik nog in mijn ziele... en vrede daalt
 Als daauw des hemels zacht en vloeiend neêr,
 En 't ruischt mij toe: Gij ziet hem ginds eens weêr!

.....

Toen sloot hij de oogjes digt, voor eeuwig... 'k zag,
 Zoo meende ik toen, om 't bleeke mondje een lach...
 O dat was godlijk!... toen een zuchtje... een snik...
 En toen niets meer... Maar 'k zag niets dan zijn blik,
 En 't lijkje klemde ik aan mijn boezem vast,
 Maar zag niets... dacht niet in dien stond... ik snelde
 Voort met mijn ligten, marmerkillen last,
 Dien 'k digter, digter aan mijn boezem knelde,
 Tot eindelijk - de dageraad brak door -
 Het rijzend licht, en de eerste morgengloed
 Het vaal gezichtje van mijn kind bescheen...

Toen voelde ik eerst de waarheid... 'k was alleen,
Voor altoos, altoos!

(Zij slaat de handen voor 't gezicht en zwijgt).

LEDA.

En wat deedt gij? Spreek!
Gij trilt en huivert. Gij ziet doodlijk bleek.

MALVINA.

O niet om niet ontscheurt de erinnering
Zich aan de groef van 't hart der moeder... Ja!
Het was een stonde van vertwijfeling....
Daar gaapte 't meir... ik sprong de bloesems na,
Die op de golfjens wiegden... 't kinder-lijk
Geprest in de armen... 'k voelde hoe de dood
Met kille hand het graf der golven sloot...
En hi mijn ooren suiste 't als muziek...
Meer weet ik niet.

LEDA.

En toch, gij werdt gered?

MALVINA.

(Afgetrokken.)

Ja! ja! 'k herleefde.

LEDA.

En waar?.

MALVINA.

Een blanke, een heer
Boog, naar mijn adem luistrend over 't bed,
En droogde 't klamme voorhoofd keer op keer,
Toen 'k bijkwam... en ontsteld in 't ronde zag.
Ik wist niet of ik waakte of droomde! Er lag
Iets onbeschrijflijk droevigs in zijn oogen,
Iets dat gevoel en innig mededoogen
Verried, een ernst, die kalmte schonk en rust.
Herlevend, doch van 't leven onbewust,
Lag ik daar neder - lange, lange dagen,
Staroogend, ongevoelig, zonder klagt
En zonder naar 't gebeurde zelfs te vragen,
Heb 'k wezenloos, en droomend doorgebracht.
Eens 's avonds dat zijn diepe stem een bede
Ten hemel opzond, luisterde ik en bad,
Geroerd tot in het diepst der ziele, mede,
En 'k voelde 't oog voor 't eerst van tranen nat.
En na dien stond herstelde ik! Hij heeft leven

En hoop, en licht aan mijne ziel hergeven,
Ja hij, de trouwe zendling van zijn Heer,
Gaf mij, verlaatne een God, een hemel weêr.
En, stil berustend in mijn needrig lot,
Stijgt iedren dag mijn dankgebed tot God,
Die, wat ook de aard mij jammers heeft bereid,
Mij roept tot licht, en tot onsterfelijkheid!

LEDA.

En zijt gij dan gelukkig? Kunt gij 't kind,
Het kind van uwen schoot vergeten?

MALVINA.

Neen!
Maar 'k weet dat ik het eenmaal wedervind,
Bij de Englen Gods dáár boven. Ik beweene
Mijn lievling niet; wat hem een hemel biedt
Benijdt hem hier zijn arme moeder niet.

LEDA.

Wie zegt u dat?... waar? waar vindt gij dien troost?

MALVINA.

Bij Christus, die den armen heil verkondt,
En den verdrukten vrijheid. Onverpoosd

Deelt zijne hand en vrede en zegen rond
 Aan slaven en nietswaardigen. Zijn leven
 Heeft Hij tot aller redding prijs gegeven.
 Zijn naam is Redder, liefde is zijn gebod,
 Zijn hoogst bevel: 'Vergeeft, gelijk uw God,
 Vergeeft den vijand, die uw rust verstoorde
 Wiens woeste wraak uw lieveling vermoordde,
 En zegent wie u vloekten!'

Leda, hoor!

Ach! drong die Godsstem in uw boezem door!
 Zeg, kunt gij niet gelooven?

LEDA.

Wederzien!

Ik wederzien mijn Sylvia! indien
 'k Geloof... indien...

MALVINA.

Ge uw vijandin vergeeft...

LEDA.

(Na lang stilzwijgen).

Nog kan ik niet... 't oproerig harte beeft
 Bij zulk een eisch... Ach! kon ik dat gelooven....

U wederzien, mijn eenige! daar boven
De sterren....

MALVINA.

(biddend.)

God! maak gij dat harte stil
Leer haar gelooven en berusten!

LEDA.

(met gevouwen handen.)

'k Wil!

Leila, het bloemenmeisje.

Leila, het bloemenmeisje.

'Leila lief! wat bleeke wangen
En wat aaklig doffe blik!
Zeg! wat laat ge 't hoofdje hangen?
Niemand hoort u hier, dan ik.

Ik, uw moeder, die zoo zelden
U in 't eenzaam hutje ziet,
Weet het immers hoe ze u kwelden,
Kent uw innig zielsverdriet.

Leila! Leila! wilt gij weten
Of ik uwe smart doorgrond?
Hij verbrak den rozenketen
Van uw teeder minverbond.

Ha! mij woudt gij niet gelooven!
Toch voorspelde ik u teregt,
Hoe de snoode uw rust zoû rooven,
Die u trouw had toegezegd.

Met verraderlijke lonken,
Valsche en ijdle kozerij,
Wist hij 't argloos hart te ontvonken -
Zóó, zóó deed uw vader mij. -

En dan schenken ze ons sieraden,
En dan kozen, fleemen zij.
Later? - wee ons arm versmaden! -
Ja! zoo deed uw vader mij!' -

Schittrend van schoonheid, met vonkelende oogen,
Staat daar het meisje, het vaalbleek gelaat
Diep op den hijgenden boezem gebogen -
Anders geen trek die heur foltring verraad.

‘Moeder! ô zwijg! zie uw taal is een logen,
Laster uw woorden - hij mint mij nog trouw,
Nimmer heeft Edmund zijn Leila bedrogen,
Bood hij zijn hand al een' andere vrouw.

“Zie, - sprak hij - Leila! 'k bemin u, en vurig,
Edmund is arm, en rijkdom en macht
Moeten verkregen, want ach! wispelturig,
Grillig is 't lot - dus een offer gebragt.

Daarom 'k zal huwen... Der rijke jonkvrouwe
Bied ik mijn hand slechts... Gij, gij hebt mijn hart!
Daarom, melieve! bewaar mij uw trouwe
En help mij dragen zoo plettrend een smart.”

Leila! Leila! hij zal huwen,
En de gade, die hij kiest,
Zal u haten, zal u schuwen,
Tot gij zijne gunst verliest.

Zult gij haar zien, zalig, blijde,
Steeds gehuldigd en bemind,
Die minachtend, aan zijn zijde,
Op u neêrziet en uw kind?

Zult gij 't aanzien als zijn oogen,
Stralend eens van liefdegloed,
U ontwijken, en ge een logen
In zijn schuwen lach ontmoet?

Zult gij dulden dat zijn gade,
Eindelijk van uw recht bewust,
't Laatste gevoel voor de arm' versmade,
In zijn hart heeft uitgebluscht?

Als ge uw kind door vreemde handen
Ziet ontvoeren, woest en wreed,
Over zee, naar verre landen,
Waar het u geen moeder heet?

Leila! zal uw trots dat dragen?
Zal geen helsche folterpijn,
Rustloos aan uw harte knagen,
Als dat eens uw lot zal zijn?

En dat zal 't! - men zal hem noemen,
Als een man van eedlen zin,
Onbekrompen mild hem roemen,
Want, wat zijt ge? - zijn slavin!

'Hoe! zijn slavin? Aan mijn blikken gekluisterd,
Heeft hij mij knielend Godinne genoemd,
Hebben zijn lippen van liefde gefluisterd,
Teeder bewondrend mijn schoonheid geroemd.'

‘Ben ik niet schoon? - is de keten verbroken,
Die zoo almachtig zijn ziel hield geboeid?
Of - kwijnt de bloemknop, pas weeldrig ontloken,
Dien nog geen middag heeft tegengegloeid?’

Nog ben ik machtig, nog kneed ik zijn harte,
Nog, nog beheersch ik zijn wil en zijn daân,
Mij, die wedijvrend de schoonste zelfs tarte,
Jaagt zulk een schrikbeeld geen huivring meer aan.’

‘Leila! trotsch, ondankbaar kind!
Wees mijn woord, mijn raad indachtig:
Hartstocht heeft uw oog verblind,
Schoonheid is onmachtig.

Want, melieve! er zijn er meer,
Schittrend door bekoorlijkheden;
Bloemen, eindloos lief en teêr,
Bloeijen voor zijn schreden.

Kiest hij zich een schoone gâ,
Die zijn hart weet te bekoren,
Dan wacht u slechts ongena,
Dan zijt gij verloren.

Daarom vind de jonkvrouw uit,
Tracht uw dreigend lot te lezen;
Want het schoon der blanke bruid
Zal uw val eens wezen.' -

Zoo sprak zij, die oude. Met nijpenden klaauw
Sloeg de ijverzucht Leila om 't harte,
Het klopte zoo hevig, haar pols werd zoo flauw,
En toch bleef zij roerloos, als trof het haar naauw,
Want trots onderdrukte haar smarte.

Eu de oude bespiedde, in het harte verblijd,
In 't trillen der vaalbleeke trekken,
Den inwendig, gruwzaam verwoestenden strijd
Van hartstocht, verbittring, van hoogmoed en nijd,
Die 't grievende woord moest verwekken.

Maar Leila verraadde door zucht noch gebaar,
De ontroering die 't harte deed schokken. -
'Welligt maakt zijn ontrouw uw woorden wel waar -'
Zoo sprak zij en huppelde lagchend van daar,
En schudde heur raafzwarte lokken.

En de oude stond peinzend aan d' ingang der grot,
Wreef grijnzend de rimplende handen,
Vernoegd en tevreden, een glans van genot
Bezielde heur grimlach, vol tintlenden spot,
Terwijl zich heur trekken ontspanden.

'Dat trof haar geweldig, toch hield zij zich goed.
Dat antwoord heeft mij niet bedrogen,
Ik ken en doorgrond toch dat heftig gemoed,
En weet wat een alles verterende gloed
Daar smeult - ook al liegen heur oogen.

Mijn werktuig - dat zijt gij - en toch ben ik fier,
Ja trotsch van uw moeder te heeten;
Wanneer gij daarheen zweeft met kunstloozen zwier

In gang en in houding.... toch zijt gij mij dier....
Maar 'k moet - en ik zal dat vergeten. -

Wat, onschuld en liefde, wat schoonheid en jeugd!
Hij leeft nog, die me alles ontroofde,
Hij, rijk en geëerd om gehuichelde deugd,
Hij liet mij de ellende, en ontnam mij de vreugd,
Terwijl ik zijn eeden geloofde.

't Is dood wat daar eens in mijn binnenste sprak,
Van goedheid, van deugd, van vertrouwen,
Dat wijt ik dien éénen die 't harte mij brak,
En zóó in mijn ziele dien helgloed ontstak,
Welks flikkring hij eens zal aanschouwen!

Ha! toen hij mij wegzond, het kind van mijn schoot
Geprangd in mijn sidderende armen,
Ik die hem toch bijbleef bij dreigenden nood,
Toen ieder zijn walgelijk krankbed ontvlood,
Zou hij zich nog mijner erbarmen?! -

Erbarmen... hij koos zich een schatrijke vrouw,
Wat gaf hij om 't lot eener zwarte?
Wat wist hij, bij 't schittrend vooruitzicht, van trouw,
Van 't woord, der slavinne gegeven? Wat zoû
't Hem deeren al brak ook heur harte?

En ik - Ha! ik zwoer toen, met vreeslijken eed:
Eens, ééns zal de ellendeling boeten
Voor wat hij zoo wreed, zoo laaghartig misdeed -
Voor wat ik verguisde, geminachte, leed -
Slechts wraak kon mijn leven verzoeten.

Ja! 'k haatte hem hevig, met doodlijken haat,
En die werd het doel van mijn leven;
Mijn binnenst ontsloot zich den geesten van 't kwaad,
En 't scheen of de hel op mijn rimplend gelaat
Het werk van heur naam had geschreven.

En Leila wies op... en ik wist, drop voor drop,
Haar ziele met haat te overstelpen,
Als daauw, die des morgens de groenende knop

En indrinkt en opzuigt... Ja, 'k voedde haar op
Zoo als de hyena heur welpen.'

Bekoorlijke Leila! ijl voort, laat uw voet
De huivrende bloemkens niet raken!
Uw lokken zijn weeldrig, uw oog is vol gloed,
En niemand, wiens hand voor den val u behoedt,
Geen oog dat uw schreên mag bewaken!'

II.

'Bloemen, jonkvrouw! schoone bloemen,
Geurende magnolia's,
Met loranthus zaamgevlochten,
Purperroode azalia's -

Bloemen voegen in uw lokken
Bij het sneeuw wit van uw huid,
Roos en myrthe staat het liefste
In het kroontje van de bruid.

Lieve jonkvrouw! koop mijn bloemen,
Kies de fraaisten uit mijn mand,
Zie het lelietje der dalen
Van uw neevlig vaderland.

Zie het blaauw vergeet-mij-nietje,
Dat aan d' oever 't oog verrast,
Naast dien purpren reuzen-cactus,
Die op onze rotsen wast.

Zie, de bloemenpracht van 't Westen
Huwde ik aan de teelt van 't Noord,
Maar de lelie bloeide nimmer
Aan des woudstreams ruwen boord.

Maar de middaggloed der zonne
Heeft de roos niet wit geblaakt,
Want mijn vingren hebben kunstig
Al die bloemen nagemaakt.'

III.

Dus zong het bloemenmeisje - de sierelijke mand
 Bood zij, bevallig nijgend, en wuivend met de hand,
 Der jonkvrouw, die zoo kwijnend, met lusteloozen zin,
 Daar neêrlag op de sophâ, terwijl heur lijfslavin
 Met rijkvergulde waaijers haar koeling tegenwoei,
 Als lieve morgenzephirs, bij dartlend windgestoei.
 Maar naast die bleeke jonkvrouw zat nog eene andere neêr,
 Heur koontje droeg nog blosjes, heur tint was minder teêr,
 Die was nog jong en dartel, vol lust en levensgloed,
 Die had nog frisch in de aadren het spranklend Hollandsch bloed.
 ‘Zeg, Clara! - sprak de jonkvrouw; met smachtend, kwijnend oog,
 En hief zoo mat, zoo vadzig, het blonde hoofd omhoog,
 Wat dunkt u van die bloemen wel voor mijn bruidstooi? Zoû
 Zulk kransje voegzaam wezen als ik met Edmund trouw?
 Kom, kind! - dit gold het meisje - pak fluks uw bloemen uit,
 Laat zien, voldoen die kransen als tooisel voor de bruid,
 Die morgen reeds de gade van rijken Edmund wordt?’
 - ‘De roos is als de schoonheid der jonkheid ras verdord,
 Bekorelijke Jonkvrouw! maar deze welken nooit,

Zie, hoe 't bevallig knopje zich uit die blaadren plooit.
 Magnolia's zijn prachtvol, 't zijn kindren van de zon,
 Die nooit uw neevlig Noorden zoo schittrend verwen kon;
 Fleds, kleurloos schijnt die anjer, doodsch bij de kleurenpracht,
 Waarmeê dees heerlijke iris u vonklend tegenlacht.
 Aan al die fedsche bloemkens heb ik meer zorg besteed
 Dan 'k aan de purpren kelken, den grootschen cactus deed:
 Zoo ook behoeft het meisje, dat arm aan schoonheid is,
 Den rijken tooi des opschiks, des sieraads pronkvernis. -'
 'Wel, kind! hoe wijs gesproken! doch spaar me uw lessen vrij.
 Foei, Clara! hoe gij schatert? uw lagchen hindert mij,
 Dat meisje, zoo vermetel, is wis een slavenkind,
 Dat door bedrog en sluwheid het loon der schande wint,
 En gij lacht om zulk ééne?'
 'Maar toch, Edith! ze is schoon.'
 Sprak de andere en weêr klonk er iets spottends in heur toon,
 'Heur kleeding ook is sierlijk; het bonte hoofdsieraad,
 Zoo los om 't hoofd gestrengeld, voegt bij dat lief gelaat,
 Edith! ach, zie dat knaapje, dat heerlijk knaapje! zie,
 Hoe blank dat open voorhoofd, wat schittrende oogen, die
 Zoo schalksch ondeugend me aanzien, vol dartle jokkernij.

Kom hier, aanvullig jongske! zie kier wat schoons! en gij,
Niet waar, gij zijt zijn zuster, hij heeft uw donker oog,
Dat eigen blanke voorhoofd, dien fijnen wenkbrauwboog -
En toch zijn blonde hairen, dat lachjen om den mond
Doen mij aan Edmund denken.

Wat kijkt gij driftig rond
Edith!

‘Pak weg die vodden, en spoed u ijlings heen!
Uw bloemen en uw kransen zijn smaakloos en gemeen,
Gemeen, gelijk gij zelve mijn oog ondraaglijk zijt!’
En in heur fleds blaauwe oogen ontvonkte een straal van nijd,
Het vuur in Leila's blikken werd aaklig, fel en woest,
En had dat vreemd vermogen, waarvoor men huivren moest;
Zij zweeg, maar in den vuurblik, dien ze op de jonkvrouwsloeg,
Waarmeê ze lang haar aanzag, sprak toch verwijt genoeg -
Verwijt? neen, vreeslijk dreigend, sprak doodelijke haat
In 't fier gemoed van 't meisje, gewekt door zulk een smaad.
Heur houding werd zoo dreigend, zoo grimmig werd heur blik,
Dat zelfs de trotsche jonkvrouw inéenkromp van den schrik,
En zacht en angstig zeide: - ‘Dees bloemen kies ik niet,
‘Maar zoo ge morgen avond me een andren bloemkrans biedt,

Van witte oranjebloesem, vraag 't dubbele van den prijs,
 En ik beloof u meer nog, als eerste gunstbewijs,
 Mijn voorspraak in de kringen der grooten van de stad,
 Waar altoos mijne meening den hoogsten bijval had.
 - 'Gij zult gediend zijn, Jonkvrouw! en zeker naar uw zin;
 Mijn groet - ô schoone dames!' -
 - 'Hoor, Clara! die slavin'

Dus sprak Edith, maar fluistrend, als op den coridoor
 't Geruisch des ligten voetstaps van 't meisje zich verloor. -
 'Zij heeft iets onheilspellends, iets dreigends in heur blik,
 Dat mij het hart doet bonzen van ongekenden schrik.
 Iets vreemds en geheimzinnigs omzweeft dat schepsel. 'k Beef,
 Ach! of mijns bruijgoms glimlach die bange vrees verdreef!
 - 'Hoe nu, sprak Clara lagchend - mijn herte is niets bevreesd!
 Buigt zulk een nietig wezen de veêrkracht van uw geest? -
 Maar neen! 'k wil ernstig spreken. Uw hoogmoed heeft zijn loon,
 Gij spreekt zoo trotsch minachtend op zulk een norschen toon,
 Tot slaven en geringen, tot de armen, als of gij
 Niet zijt van 't zelfde maaksel, het zelfde stof als zij!
 Wat zegt voor 't oog des Eeuwgen de rang, dien 't lot ons geeft,
 Wanneer geen warme liefde in onzen boezem leeft,

Die in den slaaf zijn naaste, den armen broeder ziet,
 In liefde tot hem neêrbuigt, hem hulp en bijstand biedt?
 O, 'k heb het niet vergeten, hoe ginds in 't vaderland
 De werkman ook geëerd wordt, en de allerlaagste stand
 Geen smaad en geen verguizing, maar aller deernis vraagt.
 En mij is 't of de schaamte me een blos op 't aanschijn jaagt,
 Wanneer 'k u hoor bevelen op altoos wreevlen toon,
 Hen tergen door verachting, hen, slechts aan smaad gewoon,
 On billijk hen bedreigend met straffen, hard en wreed,
 Alsof 't gevoel der menschheid niet bij hun klachten leed.
 Edith! zijt gij dezelfde? Gij vroeger zacht en goed? -
 De lucht verteerde uw blosjes, verpeste uw rein gemoed.'

IV.

'Schielijk, moeder! wil mij even
 Ietwat van uw druppels geven!
 'k Meen dat sterk welriekend vocht,
 Dat den glans geeft aan de kleuren,
 Met den reuk van balsemgeuren,
 Voor de kransen die ik vlocht.

Dees van witte en roode rozen
Heb ik zelf voor haar gekozen,
Die zoo goed en vriendlijk was,
In wier zachte duivenoogen
Ik, voor 't eerste, mededoogen
'En de reinste goedheid las.

Deze witte oranjebloesem
Sier den hooggewelfden boezem
Van die bleeke, trotsche bruid,
Ha! het kroontje voor heur lokken,
Van dien balsemgeur doortrokken,
Voegt wel bij die fledsche huid.

Edmund zal Edith nooit minnen,
Nooit zal zij zijn hart verwinnen,
Zij bezit geen schoon dat boeit!
Geen dier teedre aanminnigheden,
Die de hechtste keetnen smeden,
Voor het hart daardoor ontgloed.

Daarom noem mij vrij slavinne,
'k Blijf zijns harten koninginne!
Dat is alles wat ik wil -
Neen, het vuur van hère kussen
Zal zijn gloed voor mij niet blusschen,
Want heur hart is trotsch en kil.

Bruidje, dat mij straks wou hoonen,
Ik zal mij uw meerdre toonen!
Buigen zult gij voor mijn magt,
Als ik hem weet te verteedren
En uw hoogmoed te verneedren,
Die mij nu zoo diep veracht!

Schielijk, moeder! mijn sieraden,
't Oostersch kleed, met gouden draden
Rijk doorweven,.... 't halsnoer - geef!
Ik zal dansen, 'k zal betoovren....
't Wispelturig hart heroovren....
Hem weêr boeijen!.... Ha! 'k herleef!

Schielijk! Geef mij nu mijn kransen:
Op zijn bruiloft zal ik dansen,
En verruklijk wil ik zijn!
Aan mijn blikken zal hij hangen,
Tot de blos op hare wangen
Wegsterft bij die zielepijn!

Zoo sprak zij, de onzaalge! zij wist niet, helaas!
Hoe zondig heur vreugd was, hoe roekloos en dwaas
De kans, die heur hoogmoed ging wagen.
Wat wist zij, 't verwaarloosde kind der natuur,
Van de almacht des rijkdoms, die ligt in één uur
Het hart van zijn boei heeft ontslagen.

Zij wist niet wat blik haar beloerde, wat slang
De roos reeds vernielde, die bloeide op heur wang,
Wat adem haar woei ten verderven;
Wat gif men ging druplen in 't pijnlijkst der wond,
Wat vreeselijk doel aan heur doel zich verbond',
Wie 't gloeiende hart zoû doen sterven.

V.

Welk een lichtzee stroomt ons tegen
In het duister van den nacht!
Wat geschater allerwegen!
Hoe men jubelt, joelt en lacht!

Hoe men opziet naar die zalen,
Waar de vensters, hel verlicht,
Uren ver in 't rond verhalen
Van het feest daar aangerigt.

O wat bloemen langs die wanden,
Bloemen op den grond gestrooid;
Spiegels met vergulde randen
Met festoenen opgetooid!

Gouden luchters, zilvren lampen,
Beeldengroepen, flonkerpracht,
Bloemengeuren, wierrookdampen,
Duizend glansen in den nacht!

Welk een uitgekozen weelde
Spreidt die feestzaal hier ten toon!
Al wat ooit de zinnen streelde
Wordt den gasten aangeboôn.

Bruiloft viert men in die woning,
Schaatrend houdt de rijkdom feest,
En die pracht en praalvertooning
Heerscht bij 't huwlijksouter 't meest.

Om zijn hoogst geluk te vieren
Geeft de bruidegom 't festijn:
't Kostbaarst moest zijn woning sieren,
Zoû die harer waardig zijn.

En de scharen der genooden,
Uitgedoscht in 't prachtgewaad,
Hoe zij allen háár vergoden
Die daar aan zijn zijde staat!

Haar, de schitrende uitverkoren
Van den rijken planterszoon,
Wie biedt haar geen lof? - te voren
Heette Edith by niemand schoon.

Zie, hoe vorstlijk aan zijn zijde,
In dat blaauw satijnen kleed,
- Och! dat niemand haar benijde! -
Zij daar statig henentreedt!

Hoe heur kwijnende oogen stralen
Als zij tot hem opziet! - Hij
Laat zijn blikken zoekend dwalen...
Zoekt hij de éénige aan zijn zij?

Hoor nu! wat liefelijk ruischende toonen
't Schittrend orkest noodt hen uit tot den dans,
Jonkers, volleerd in 't huld'gen der schoonen,
Zien nu hun wenschen met gunste bekroonen,
En aller oog straalt van dubbelen glans.

Zie! hoe zij zweven, en zwaaijen, en zwieren,
Hoor! hoe schelklinkend die triplende maat;
Zie! hoe die paren in dwarlkringen gieren,
't Purper het bleekste gelaat komt vercierien,
Met een begoochelend schoon incarnaat.

Zie! - maar de bruid wordt gevoerd uit de reijen,
Naauwlijks begon zij den pijlsnellen wals,
Of zij vroeg Edmund haar heen te geleien
Waar zij in stilte zich af konde scheijen;
Want haar vermoeide het woelen des bals.

Ginds op de sophia, den danskring onttogen,
Heeft zij heur hand in de zijne geklemd,
Heeft zij heur hoofd op zijn schouder gebogen,
Zoekt zij zoo lang en zoo teêr in zijn oogen,
Wat hem het harte beknelt en ontstemt.

VI.

Op de straat en op de stoep
Digte drommen, groep bij groep. -
Zaamgeschoold in't licht van boven,
Wordt men daar een dansend paar
Door het raamgordijn gewaar.
Hoe men, joelend opgestoven,
Hals en armen uitgerekt,
Klautrend zich naar boven trekt
Om van 't prachtvol feest der grooten,
Van die zaal voor 't volk gesloten,
Van hun kostbaar feestgewaad,
Van het vonklend hoofdsieraad
Dier zoo rijk gedoschte vrouwen
Iets, hoe luttel ook, te aanschouwen;
Op het ruischen der muziek
Vloeit, uit buurt en achterwijk
Ras een bonte menigt' zamen
Onder de opgeschoven ramen

En wie daar voorbij moet gaan,
Blijft een wijle luistrend staan.

Vol begeerte tuurt de jeugd,
Tintlende van zielsgeneugt,
Naar den wulpschen dans der paren,
Sneller jaagt hun 't bloed door de âren
Bij die wilde, dartle maat,
Die haar ketent aan de straat.

Wie daar gluurt met vonklende oogen
Naar die lichte vensterbogen,
Niemand die, zoo onverpoosd,
Moeite en ongemak zich troost
Om, bij 't golven der gordijnen
In de breede raamkozijnen,
't Paartje, dat zich ongezien,
Onbemerkt waant, te bespiên
Dan die vrouw, die na het staren
Eensklaps opvliegt en de scharen
Zoekend rondsluipt om te ontwaren,

Wie er is en wie verschijnt,
Wie er uit den hoop verdwijnt.
Van die allen die daar stonden.

.....
.....

‘Leila! Ha! in 't end gevonden!’
Krijst zij, heftig opgewonden,
En als in de ziel verheugd -
‘Meisjelief! nu hier gebleven:
Doet ook u die bruiloftsvreugd
't Vurig, driftig hartje beven?
Kom, uw jeugdig vaste blik
Ziet ligt verder hier dan ik,
Onderscheidt meer scherp en juister
In 't bedrieglijk schemerduister,
Die gestalten daar omhoog;
Zie dáár, in den vensterboog.
Zie die twee, zoo lief gebogen
Naar elkander, vurig, teêr,...
Zie! gestaâg zoekt hij heur oogen,

Werpt zich aan heur voeten neêr.
Is het Edmund, die zijn schoone,
Rijke bruid zijn hulde biedt?
Maar hij raadt het zeker niet
Welk een blik hem thans bespiedt. -
Dat uw teêrheid hêm verschoone!
Maar, melieve, wie is zij
Die daar aanzweeft, schuldloos, blij,
Zoo eenvoudig, zoo liefallig,
Uitgedoscht in 't zuiverst wit?
Zie! zij buigt zich - hoe bevallig -
Lagchend neder naast Edith?
- 'Dat is Clara, in wier oogen
Ik een ziel vol mededoogen,
Stille, kiesche goedheid las,
Clara, die me een engel was! -
Leila! hier! Kom schielijk nader!
Is die grijze heer heur vader?
- 'k Weet niets van diens naam noch stand....
Leila!' - en zij greep heur hand -
'Hâren naam toch moet gij weten?

- Nooit zal dien mijn hart vergeten:

Clara Duclis.' -

Doelloos strak

Staarde de oude voor zich henen.

De opgespallekte oogen schenen

Dof verglaasd - geen zucht verbrak

't Aaklig zwijgen van die vrouwen?

't Scheen als had die lichte zaal

Met heur vrolijkheid en praal

Beide een helgeest doen aanschouwen?

.....

.....

Maar gelach en blij gejoel

Klonk van boven, toen de paren,

Weêr ten dans zich zouden scharen,

En zich menglend in 't gewoel,

Zag men Clara, van die schoonen

Wel de schoonste. Dartle toonen

Klonken weêr door de avondlucht,

En, herlevend op 't gerucht,

Sprak weêr de oude, en ach! er trilde

Iets zoo vreeslijks in heur stem:
 'k Meende straks dat gij voor hem
 Dansen wildet!' 't Meisje rilde.
 - 'Ja, 'k zal dansen, moeder! geef
 Dan uw druppelen voor mijn bloemen,
 Deze krans zal 't bruidje roemen
 Als de schoonste!.... Goed zoo.... 'k beef!...
 Moeder!!... Ja, 'k zal dansen!!...

VII.

De deuren slaan open - wat fee zweeft daar in,
 Zoo schoon als geen fabel kan malen?
 Zoo schittrend en trotsch als een Oostervorstin,
 Met oogen zoo zwart, waaruit schalleksche min
 Of machtige hartstocht moet stralen?

Zij nijgt, - en blikk tartend de danszaal in 't rond,
 En houdt aller blikken gekluisterd;
 En 't spreekt uit den spotlach, die zweeft om heur mond,

‘t Is Leila, wier vuurblik de harten doorwondt
 En 't schoon van de schoonsten verduistert.’

Nu windt zij den prachtvollen shawl om de leên,
 Met gouddraad en paarden doorweven,
 En zwaait dien, in golvenden boog, om zich heen,
 En tooverd op eens weêr de slippers uitéén,
 Die wolkend heur voorhoofd omzweven...

Zoo vangt zij een dans aan, die allen ontgloeit,
 Een dans zoo als geen mocht aanschouwen,
 Wanneer ze, als op vleugels, in draaikringen roeit
 Of pijlsnel, als had zij met feeën gestoeid,
 Terug ijlt om 't veld te behouên.

Heur dans is geen spel, neen! 't is kunst-ideaal,
 Als nooit Bayadère bezielde;
 Heur houding, gebaren, 't is 't gloeiend verhaal
 - Geen stem zoo wegslepend, zoo schokkend geen taal -
 Van 't hart dat de wanhoop vernielde.

En als zij heur shawl als ten bloemkorf ontplooit,
En achtloos heur bloemen en kransen
Al lagchend in 't hair van de jonkvrouwen strooit
En zelve met bloemen den boezem zich tooit
Bij 't luchtige en sierlijke dansen

Dan spreekt zij, op roerend liefalligen toon,
Van 't argeloos, zorgeloos leven
Der jublende kindsheid, aan 't leed ongewoon,
Van de aard', steeds in de oogen der onschuld zoo schoon,
Als droomen ons dartlend omzweven.

Zoo mist er geen enkele beweging heur doel,
Bezielde zijn en houding en trekken;
En staat ze als een standbeeld zoo roerloos en koel,
Toch weten heur blikken, vol tintlend gevoel,
De hoogste bewondring te wekken.

Als waren heur voetjes be vleugeld, zoo snel,
Zweeft Leila de zaal op en neder;
Maar sierlijk, bevallig is 't kunstvolle spel,

Al wordt ook het vuur in heur blikken te fel,
De blos op heur wang toch blijft teder.

De dans nu wordt dwarlend, en gierend en wild,
- Bewondering klimt tot vervoering -
Daar deinst zij, en wankelt, en siddert, en rilt...
De bloemkrans ontvalt aan heur hand, en die trilt,
En bleek is heur wang van ontroering.

Zoo staat zij aâmechtig voor de oogen der bruid,
- Die schittert van trots en van hope -
Terwijl zij, als droomend heur armen ontsluit,
Dan siddert als had ze op een adder gestuit,
En vlucht als de woud-antilopé.

VIII.

En luid gejuich en handgeklap,
En duizend bravoos stijgen,
En roemen 't zoo volheerlijk spel -

Doch bruid en bruijom zwijgen.
Want, wie die tooveres niet kent,
Zij beiden kennen haar te wel;
Schoon geen heur naam durft noemen,
Noch zelfs heur gaven roemen.
Maar Clara Duclis, 't argloos kind,
Slechts door heur hart gedrongen,
Komt jublend toegesprongen,
En neemt de hand der danseres
En voert haar in den kring.
Er straalde geestdrift uit heur oogen,
Toen zij daar lagchend henenging,
En vroeg: 'heb ik gelogen
 Toen 'k zeide dat heur ziel,
Niet laag gezonken, niet gemeen,
 Maar rijk begaafd moest wezen?
 Heur voorhoofd deed mij lezen,
Wat u zoo onbegrijpelijk scheen:
Dat uit die schitrend schoone leest
Hier de adel spreekt van hart en geest.'
Edith was bleek en koud als marmer,

Zij voelde zich vernederd, armer
Dan 't uitgeworpen slavekind
Dat aller oogen had verblind
En aller zin en hart betooverd,

Ja - 't zijne had veroverd...

Verschrikt stond Edmund aan heur zij,
Van woede knersetandend; hij,
Hij dorst niet opzien, dorst niets vragen,
Kon Leila's vuur-blik niet verdragen,
En sloeg den blik gramstorig neêr
Want zij, zij zegepraalde.

.....

Het feest had nu geen leven meer,
De gulle vrolijkheid ontvluchtte
En de ongedwongen kout werd stom,
Alsof m' een naadrend onheil duchtte:
Men blikte schuw en vragend om
Als vreesde men een geest te ontwaren.
Slechts één hief tartend 't hoofd omhoog,
Terwijl heur blik de zaal doorvloog
En flikkrend dwaalde langs de scharen,

Dan plotseling, als uitgegloed,
Aan 't huivrend bruidspaar bleef geboeid
Zoo vreeslijk wild, zoo doodlijk strak -
Dat zich, schoon elk dien zocht te smoren,
Een doffe kreet van angst liet hooren,
Die enkel 't aaklig zwijgen brak.

.....

In het midden van de zaal,
Bleek, maar schittrend, vast besloten,
Staat de schoone danseres,
Fier, gelijk een wraakgodes,
Voor het oog der feestgenooten.
Hooft! haar stem klinkt diep en luid:
'Duld, o bruijom! dat mijn handen
Door de lokken uwer bruid
Strenglen deze bloemguirlanden.
Clara Duclis! duld gij 't ook
Dat ik in uw blonde vlecht
Dezen krans van rozen hecht.'
En zij beefde toen zij 't zeide;
Maar bevallig neemt zij beide

Bloemenkroontjes in heur hand,
Hecht het een, van schitterend wit,
In het haar der blonde Edith,
Drukt het ander, zacht en teeder,
Met een kus, op Claraas hoofd -
Aller vreugd herleeft nu weder,
Aller bange vrees verdween....
Clara lacht en huppelt heen.

.....

.....

Maar op eens! wat schelle kreten
Doen die korte vreugd vergeten!
Welk een angstgeschrei?
- Dring, dring
Door dien dicht gesloten kring -
Zie! zie Clara neergezegen,
Bleek als marmar... 't lief gelaat
Straalt u niet glimlagchend tegen,
De oogen staren hol en dof,
De opgetrokken leden trillen,
't Witte schuim bedekt den mond....

Wie blik hier niet jamm'rend rond!
Wie die zooveel wee mogt stillen!!
Ach! Geen hulp, geen spoed die baat!
Of men haar op 't rustbed beure,
't Knellend keurslijf openscheure,
Of de kunst al peinst op raad,
Wat zou kunst of goud vermogen,
- Noem haar magt, haar invloed groot! -
Bij die doffe, brekende oogen...
Bij het wenken van den dood?...

.....

.....

En die arme grijsaard.... wie
Durft hem aanzien?... wie hem naadren,
Die daar op gebogen knie,
Claraas handen in de zijnen,
Zelf een lijk schijnt... ach! en toch
Hoopt en bidt die vader nog...
Moet zijn hoop zoo ras verdwijnen,
Bij den gil, wanhopig wild,
Die een elk door 't harte trilt!

'Ha vergiftigd!! Clara! dood!
Dood?! en door mijn hand vergeven!
Toen zij mij heur ziel ontsloot...
Hier! hier ben ik, neem mijn leven!! -
Leila was 't, die, marmerbleek,
't Haar van 't klamme voorhoofd streek,
En met kussen 't lijk bedekte,
Dat geen rouw in 't leven wekte,
Tot zij, afgepijnd van 't leed,
Naast heur offer nedergleed...

.....

.....

En het bruidspaar? - Wie zal malen
Wat hun boezem ondervond
In dien vreeselijken stond? -
Bij heur liefste gezellinne,
Bij heur trouwe zielsvriendinne
Ligt de bleeke Edith geknield.
't Beeld der wroeging en vertwijfling
Staat heur Edmund nevens haar;
En met aaklig rouwmisbaar

Poogt de vader in zijn armen
't Kind ten leven te verwarmen.

.....

Zie, hij heeft zich opgerigt...
God! wat vreeslijk helgezig,
Schrikbeeld van vervlogen jaren!
Als een schim het graf ontvaren,
Zweeft het fluistrend hem voorbij:
'Alfred Duclis! kent ge mij?
Eens, eens heeft uw tyrannij
Mij verguisd en 't hart gebroken,
Cora is gewroken...'

.....

.....